

РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

*МИХНЮК Олександра, здобувачка вищої освіти
Спеціальність 073 Менеджмент
Миколаївський національний аграрний університет*

Анотація: Досліджено роль бухгалтерського обліку у якості базового елементу стратегічного керівництва сучасною організацією. Проаналізовано трансформацію облікової практики від простої реєстрації бізнес-операцій до комплексного управлінського механізму стратегічної спрямованості. Висвітлено ключові аспекти використання облікових відомостей у процедурах довгострокового планування, моніторингу та ухвалення керівних рішень. Основну увагу зосереджено на дослідженні стратегічної управлінської облікової системи як цілісної методології надання керівництву актуальних відомостей для побудови та втілення конкурентоспроможних стратегічних підходів. Виявлено принципи дії облікового механізму на результативність стратегічного керування організацією.

Ключові слова: облікова система, стратегічне керівництво, управлінська звітність, довгострокове планування, конкурентоспроможна стратегія, керівна інформація.

Сучасне стратегічне управління передбачає послідовний процес розробки, втілення та контролю стратегій для здобуття тривалих конкурентних переваг. Облікова система виконує роль інформаційного забезпечення усіх стадій стратегічного керування, постачаючи керівникам відомості для аналізу внутрішнього середовища та оцінювання ефективності стратегічних заходів. Розвиток ролі облікової практики характеризується переходом від пасивної фіксації операцій до активної участі у плануванні та нагляді. Сучасні наукові праці наголошують на значущості стратегічно спрямованих облікових механізмів, які забезпечують керівництво актуальною інформацією про внутрішні процеси та зовнішнє оточення [1]. Ключовою особливістю сучасного підходу є розширення інформаційних меж облікових систем шляхом включення нефінансових індикаторів, дослідження конкурентного середовища та оцінювання стратегічних альтернатив. Це створює можливість формування комплексного уявлення про діяльність підприємства, необхідного для ефективного довгострокового планування.

Стратегічна управлінська облікова система інтегрує традиційні функції обліку з вимогами стратегічного менеджменту. Вона охоплює аналіз зовнішнього середовища, включаючи конкурентів, ринкові тенденції та потреби

споживачів, а також поєднує фінансові та нефінансові показники. Практична реалізація включає інструменти аналізу ланцюга вартості, стратегічного розрахунку витрат, порівняльного аналізу та збалансованої системи показників. [2]. Цифровізація облікових процесів, зокрема в аграрних підприємствах, сприяє підвищенню точності та оперативності даних, що є критичним для стратегічного планування [6]. Облікова система відіграє центральну роль у довгостроковому плануванні, надаючи інформацію про фінансовий стан, операційну ефективність і стратегічні метрики. Інтеграція внутрішніх даних із зовнішньою ринковою інформацією дозволяє створювати аналітичні моделі для оцінки стратегічних альтернатив [3]. Особливої актуальності набуває прогнозна інформація, яка враховує вплив зовнішніх умов, таких як воєнний стан, на діяльність підприємств [7].

Контроль є невід'ємною частиною стратегічного управління, а облікова система забезпечує інструменти для моніторингу виконання стратегій та оцінки їх результативності. Сучасні організації використовують інтегровані системи, що поєднують облікові дані з іншими інформаційними ресурсами. Для підвищення ефективності стратегічного нагляду [4].

Поєднання облікових систем зі стратегічним управлінням стикається з викликами, пов'язаними з балансом між точністю традиційного обліку та гнучкістю стратегічної інформації. Технологічний прогрес, зокрема аналітика великих даних і аутсорсинг облікових функцій, відкриває нові можливості для вдосконалення облікових систем [5, 8]. Майбутній розвиток передбачає поглиблення інтеграції обліку з управлінськими інструментами та підготовку фахівців, здатних поєднувати облікові знання зі стратегічним мисленням.

Отже, бухгалтерський облік трансформувалася в стратегічно важливий інструмент, що підтримує довгострокове планування, контроль і прийняття рішень. Стратегічна управлінська облікова система розширює традиційні межі обліку, забезпечуючи інтеграцію фінансових і нефінансових даних. Подальший розвиток залежить від технологічних інновацій, нових аналітичних методів і підготовки кваліфікованих фахівців.

Література:

1. Ojra, J., Opute, A.P., & Alsolmi, M.M. (2021). Strategic management accounting and performance implications: a literature review and research agenda. *Future Business Journal*, 7, 64. <https://fbj.springeropen.com/articles/10.1186/s43093-021-00109-1>
2. Ridhwan, M., Tayles, M., & Pike, R. (2021). Strategic management accounting practices: a literature review and opportunity for future research. *Asian Journal of Accounting Research*, 6(1), 109-132. <https://www.emerald.com/ajar/article/6/1/109/60031>
3. Zhang, L., Chen, H., & Wang, M. (2022). Strategic Management Accounting in Small and Medium-Sized Enterprises in Emerging Countries and Markets: A Case Study from China. *Journal of Risk and Financial Management*, 15(4), 74. <https://www.mdpi.com/1911-8074/15/4/174>
4. Habib, A., Monzur Hasan, M., & Jiang, H. (2024). Business strategy and strategic deviation in accounting, finance, and corporate governance: A review of the empirical literature. *Accounting & Finance*, 64(2), 455-502. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/acfi.13109>
5. Frigo, M.L. (2024). Strategic Management and Sustainability Accounting. *Strategic Finance*, 105(10), 24-31. <https://www.sfmagazine.com>
6. Potryvaieva, N., Dubinina, M., Cheban, Yu., Syrtseva, S., & Luhova, O. (2024). Digitalisation of accounting of agricultural enterprises: National and international experience. *Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science*, 28(4), 41-53. <https://doi.org/10.56407/bs.agrarian/4.2024.41>
7. Potryvaieva, N., Dubinina, M., Cheban, Yu., Syrtseva, S., & Luhova, O. (2025). Role of accounting and control system in taxation of agricultural enterprises under martial law. *Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science*, 29(2), 22-33. <https://doi.org/10.56407/bs.agrarian/2.2025.22>
8. Potryvaieva, N., Palieiev, A. (2023). Accounting outsourcing as a modern effective tool of enterprise management. *Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science*, 27(3), 18-30. <https://doi.org/10.56407/bs.agrarian/3.2023.18>

Abstract: *The role of accounting as a basic element of strategic management of a modern organization is studied. The transformation of accounting practice from simple registration of business operations to a complex management mechanism of strategic orientation is analyzed. Key aspects of the use of accounting information in the procedures of long-term planning, monitoring and making management decisions are highlighted. The main attention is focused on the study of the strategic management accounting system as a holistic methodology for providing management with relevant information for building and implementing competitive strategic approaches. The principles of the accounting mechanism on the effectiveness of strategic management of the organization are identified.*

Keywords: *accounting system, strategic management, management reporting, long-term planning, competitive strategy, management information.*

*Науковий керівник – ПОТРИВАЄВА Наталя,
д-р екон. наук, професорка, професорка кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*